

Fonds Sluiting Ondernemingen

Het Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (meestal "Fonds Sluiting Ondernemingen" genoemd, of FSO) is een onderdeel van de RVA maar heeft een eigen rechtspersoonlijkheid.

De voornaamste opdracht van het FSO is werknemers te vergoeden als een onderneming sluit (bij faillissement, vereffening of stopzetting van de activiteiten) en vervolgens de betaalde bedragen terug te eisen van de curator of de vereffenaar. Bovendien financiert het FSO een deel van de tijdelijke werkloosheid door middel van een specifieke werkgeversbijdrage.

Het Rekenhof heeft de procedure onderzocht die gevolgd wordt om werknemers te vergoeden. Het is ook nagegaan of het FSO met de huidige financieringswijze zijn opdrachten op duurzame wijze kan vervullen en zijn doelstellingen kan bereiken.

Vergoeding van werknemers

Uit de analyse van het vergoedingsproces blijkt dat het FSO te weinig communiceert met potentiële rechthebbenden, hoewel het over al hun gegevens beschikt. Het Handvest van de Sociaal Verzekerde legt de verplichting om te informeren op, maar is ondanks zijn ruime toepassingsveld niet dwingend voor het FSO.

Het verslag onderzoekt de toekenningscriteria en de manier waarop de verschillende soorten vergoedingen worden berekend. De berekening van de contractuele verbrekingsvergoeding is complex en kan leiden tot uiteenlopende interpretaties en tot fouten. Bij de sluitingsvergoeding kan met de toekenningscriteria de doelgroep niet altijd worden bereikt. Daardoor worden niet alle werknemers gelijk behandeld.

De vakbonden en de curatoren spelen een sleutelrol in de vergoedingsprocedure. Enerzijds berekenen ze de gevraagde vergoedingen en zorgen ze ervoor dat de aanvraagformulieren van de werknemers ingevuld en verstuurd worden; anderzijds informeren ze het FSO over de werkgevers en de werknemers. Het Rekenhof beveelt aan dat de herziene beslissingen in een afzonderlijke nota onder de aandacht worden gebracht. Bovendien beveelt het aan dat het FSO meer systematisch contact zou opnemen met de rechter-commissaris als de curator niet op zijn vragen antwoordt.

Gemiddeld verstrijken meer dan tien maanden tussen het moment waarop een onderneming sluit en het moment waarop het FSO de vergoedingen betaalt. De Raad van Europa heeft die lange termijn bekritiseerd. In geval van een overname worden de sluitingsvergoeding en de contractuele vergoeding vervangen door een overgangsvergoeding; daarom moet het FSO de behandeling van de dossiers opschorten om na te gaan of de onderneming binnen zes maanden na de sluiting wordt overgenomen en of ook het personeel binnen zes maanden na de overname van het actief mee wordt overgenomen. Door die opschorting duurt het langer om dossiers te verwerken. Door de overnametermijn na een faillissement te hervormen, zouden de dossiers veel sneller behandeld kunnen worden. Concrete maatregelen moeten garanderen dat vergoedingsaanvragen effectief sneller verwerkt worden.

Tot slot heeft het FSO, net zoals de RVA, een steekproefgewijze kwaliteitscontrole ingesteld in diverse stadia van de dossierverwerking. Die controle is nuttig maar houdt geen rekening met de financiële omvang van de vastgestelde fouten. In zijn antwoord verklaart het FSO die omvang te meten sinds januari 2019.

Financiering van het FSO

Het FSO valt buiten het Globaal Beheer van de sociale zekerheid. Het wordt voornamelijk gefinancierd met de opbrengst van de specifieke werkgeversbijdragen waarvan het bedrag bij koninklijk besluit wordt bepaald. Het beheerscomité stelt dat bedrag voor om een richtbedrag op het einde van het jaar te behalen. Het Rekenhof heeft dan ook vastgesteld dat het beleid om de bijdragen te bepalen veeleer een budgettaire dan een economische logica volgt. Die logica doet het risico ontstaan dat bedrijven hun bijdragen zien stijgen in tijden van slechte conjunctuur.

De wetgever heeft voorts twee specifieke financieringsbronnen gecreëerd zodat bedrijven met minder dan twintig werknemers lagere bijdragen kunnen betalen. Het Rekenhof stelt vast dat het werkelijke voordeel dat die bedrijven krijgen, klein is (minder dan 200 euro per jaar voor een onderneming met minder dan tien werknemers) terwijl de financieringsbronnen niet volledig of gedeeltelijk voor dat doel gebruikt worden.

Zoals het Rekenhof al opmerkte in een audit uit 2011, is tot slot het deel van de tijdelijke werkloosheid dat wordt gefinancierd met werkgeversbijdragen aan het FSO, te beperkt om het verschil met de volledige werkloosheid op te vangen. Het systeem beoogt echter solidariteit tot stand te brengen tussen werkgevers en hen te responsabiliseren als in grote mate een beroep wordt gedaan op de tijdelijke werkloosheid.

Het Rekenhof formuleert aanbevelingen om die problemen te verhelpen (zie punt 4.2).

Antwoord van het FSO en van de minister

In zijn antwoord beaamt het FSO het merendeel van de vaststellingen, conclusies en aanbevelingen van het Rekenhof. Het stelt dat sommige aanbevelingen verregaande analyses vergen en ook een politiek akkoord veronderstellen om de doelstellingen ten uitvoer te brengen. Het FSO kondigt aan die analyses te zullen opnemen in het volgende operationeel plan. Het zal de meest dringende identificeren. De minister heeft kennis genomen van het antwoord van het FSO en verklaart zich ermee akkoord. Hij preciseert dat het FSO erop zal toezien de goede uitvoering van de aanbevelingen op te volgen.